

Recht voor de Horeca

Handboek

Mr. Frank H.J.M. ten Berge

 Noordhoff Uitgevers

Recht voor de Horeca

Recht voor de Horeca

Auteur

Mr. Frank H.J.M. ten Berge

Vierde druk

Noordhoff Uitgevers

Ontwerp omslag: G2K, Groningen/Amsterdam
Omslagillustratie: iStockphoto
Opmaakontwerp binnenwerk: 178 Aardige Ontwerpers, Amsterdam
Opmaak binnenwerk: Van Son Media BV, Son/Eindhoven

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan: Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB Groningen, e-mail: info@noordhoff.nl

Met betrekking tot sommige teksten en/of illustratiemateriaal is het de uitgever, ondanks zorgvuldige inspanningen daartoe, niet gelukt eventuele rechtshabende(n) te achterhalen. Mocht u van mening zijn (auteurs)rechten te kunnen doen gelden op teksten en/of illustratiemateriaal in deze uitgave dan verzoeken wij u contact op te nemen met de uitgever.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die desondanks onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich aanbevolen.

0 / 13

Deze uitgave is gedrukt op FSC-papier.

© 2013 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, The Netherlands.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978 90 01 84443 1
ISBN 978 90 01 82301 6
NUR 164

Voorwoord

Sinds het uitkomen in 2009 van de laatste druk van *Recht voor de Horeca* is er op een aantal rechtsgebieden die de horeca raken veel veranderd. Die veranderingen zijn er de oorzaak van dat een herziening van de leerstof en oefenstof op een aantal onderdelen noodzakelijk en gewenst was om het handboek en het casusboek actueel te houden.

Niet alleen het huwelijksvermogensrecht, het erfrecht en het ondernemingsrecht, maar ook de Drank- en Horecawet zijn in meer of mindere mate ingrijpend gewijzigd. De aangekondigde wetswijziging met betrekking tot de personenvennootschappen heeft daarentegen geen doorgang gevonden. Bij deze druk is uitgegaan van de wettelijke regels zoals die per 1 januari 2013 gelden.

Daarnaast werd door zowel de auteur van het boek als door opleiders als gemis ervaren dat er geen ruimte was ingeruimd voor het arbeidsrecht. In deze leemte is nu voorzien door een apart hoofdstuk in het handboek op te nemen over de arbeidsovereenkomst, en in het verlengde daarvan ook in het casusboek. In deze herdruk zijn ook illustraties en opgenomen artikelen geactualiseerd, zodat het handboek de eerste jaren met recht zijn prominente plaats in het horecaonderwijs kan handhaven.

Zutphen, 1 januari 2013

Mr. Frank H.J.M. ten Berge

Inhoud

- 1 Inleiding recht 10**
 - Intro 10
 - 1.1 Privaatrecht en publiekrecht 10
 - 1.2 Rechtsbronnen 13
 - 1.3 Veel voorkomende rechtsbegrippen 15
 - 1.4 Rechterlijke macht 16

- 2 Familierecht 24**
 - Intro 24
 - 2.1 Wel of niet handelingsbekwaam 24
 - 2.2 Huwelijk 27

- 3 Erfrecht 33**
 - Intro 33
 - 3.1 Verwantschap 33
 - 3.2 Erfrecht bij versterf 34
 - 3.3 Testamentair erfrecht 38
 - 3.4 Legitimarissen 39
 - 3.5 Erfbelasting (successierecht) 41

- 4 Overeenkomsten 42**
 - Intro 42
 - 4.1 Rechtsgeldigheid van de overeenkomst 42
 - 4.2 Indeling van overeenkomsten 47

- 5 Niet-nakoming overeenkomst 50**
 - Intro 50
 - 5.1 Wanprestatie 50
 - 5.2 Verzuim 52
 - 5.3 Overmacht 54

- 6 Huurovereenkomst 56**
 - Intro 56
 - 6.1 Huurregels 56
 - 6.2 Huurovereenkomst 58
 - 6.3 Regels over de huur van woonruimte 61
 - 6.4 Regels over de huur van bedrijfsruimte 63

- 7 Koopovereenkomst 68**
 - Intro 68
 - 7.1 Koopovereenkomst 68
 - 7.2 Consumentenkoop 71
 - 7.3 Kopen op afstand 73
 - 7.4 Kopen en betalen in termijnen 73

- 8 Arbeidsovereenkomst 75**
 - Intro 75
 - 8.1 Arbeidsovereenkomst of niet? 75
 - 8.2 Vorm van de arbeidsovereenkomst 76
 - 8.3 Verplichtingen werkgever en werknemer 78
 - 8.4 Indeling van arbeidsovereenkomsten 79
 - 8.5 Beëindiging van de arbeidsovereenkomst 83

- 9 Verbintenissen 87**
 - Intro 87
 - 9.1 Verbintenissen 88
 - 9.2 Verbintenissen ontstaan op grond van wet(sbepaling) 90

- 10 Aansprakelijkheidsrecht 92**
 - Intro 92
 - 10.1 Ontstaan van schade 92
 - 10.2 Onrechtmatige daad 93
 - 10.3 Aansprakelijkheid voor andere personen en zaken 98
 - 10.4 Productaansprakelijkheid 102

- 11 Goederenrecht 106**
 - Intro 106
 - 11.1 Zaken 106
 - 11.2 Vermogensrechten 109
 - 11.3 Eigendom, bezit en houderschap 110
 - 11.4 Hoe word je eigenaar? 111
 - 11.5 Eigendomsoverdracht van vorderingen 113
 - 11.6 De eigenaar is zijn roerende zaak kwijt 114

- 12 Zekerheidsrechten 117**
 - Intro 117
 - 12.1 Zekerheid 117
 - 12.2 Pandrecht 121
 - 12.3 Hypotheekrecht 125
 - 12.4 Samenvatting pand- en hypotheekrecht 128

- 13 Ondernemingsvormen zonder rechtspersoonlijkheid 130**
 - Intro 130
 - 13.1 Eenmanszaak 131
 - 13.2 Maatschap 132
 - 13.3 Vennootschap onder firma (vof) 133
 - 13.4 De commanditaire vennootschap onder firma (cvof) 135

- 14 Ondernemingsvormen met rechtspersoonlijkheid 137**
 - Intro 137
 - 14.1 De vereniging 137
 - 14.2 Naamloze vennootschap (nv) 142
 - 14.3 Besloten vennootschap (bv) 146
 - 14.4 De keuze van de ondernemingsvorm voor de startende horecaondernemer 150

- 15 Faillissement en surseance van betaling 152**
 - Intro 152
 - 15.1 Faillissement 152
 - 15.2 Soorten crediteuren 155
 - 15.3 Afwikkeling van het faillissement 157
 - 15.4 De faillissementspauliana 160
 - 15.5 Einde faillissement 161
 - 15.6 Surseance van betaling 161
 - 15.7 Schuldsanering 163

- 16 Bierbrouwerijcontract 166**
 - Intro 166
 - 16.1 Financiering 166
 - 16.2 Het contract 167
 - 16.3 Europese regelgeving 169
 - 16.4 Kettingbeding 171
 - 16.5 Eigen pand of huurpand van de brouwerij 171

- 17 Auteursrechten en horeca 173**
 - Intro 173
 - 17.1 Auteursrecht 173
 - 17.2 Buma/Stemra 177
 - 17.3 Vrijgestelde openbaarmakingen 178
 - 17.4 Tariefgroepen Buma (horeca) 179
 - 17.5 SENA 181
 - 17.6 Videma 182

- 18 Handelsnaam en merkenrecht 183**
 - Intro 183
 - 18.1 Handelsnaam 183
 - 18.2 Merkenrecht 186

- 19 Uniforme Voorwaarden Horeca (UVH) 190**
 - Intro 190
 - 19.1 Algemene voorwaarden 190
 - 19.2 Mogelijkheden bij het opstellen van voorwaarden 191
 - 19.3 Zwarte en grijze lijst 193
 - 19.4 Uniforme Voorwaarden Horeca (UVH) 194

- 20 Verzekeringen 198**
 - Intro 198
 - 20.1 Verzekeringsovereenkomst 198
 - 20.2 Soorten verzekeringen 199
 - 20.3 Belangrijkste schadeverzekeringen voor de horeca 202

- 21 Staatsrecht en rechtsbescherming 206
 - Intro 206
 - 21.1 Verdeling van de macht 206
 - 21.2 Rechtsbescherming 209

- 22 Drank- en Horecawet 211
 - Intro 211
 - 22.1 Drankenwet 211
 - 22.2 Drank- en Horecawet (DHW) 214

- 23 Overige regelgeving horeca 226
 - Intro 226
 - 23.1 Wet milieubeheer 226
 - 23.2 Wet op de kansspelen 227
 - 23.3 Wet ruimtelijke ordening (Wro) 229
 - 23.4 Opiumwet 231
 - 23.5 Tabakswet 232
 - 23.6 Gemeentelijke verordeningen 233

- Bijlage 237
 - Voorbeeld bierbrouwerijcontract 237

- Register 241

- Verantwoording 246

1

Inleiding recht

Intro

Iedereen heeft in het dagelijks leven met recht te maken. Of je nu in een woonhuis of huurhuis woont, of je werkt of naar school gaat. Maar ook als je deelneemt aan het verkeer heb je met recht van doen. Het recht heeft als doel de samenleving op een ordelijke manier te laten functioneren. Dat kan alleen maar als de regels geaccepteerd en nageleefd worden.

Voordat je je gaat verdiepen in het recht, is het goed de volgende uitgangspunten tot je door te laten dringen:

- Recht hebben wil nog niet zeggen recht krijgen. Er zullen altijd situaties zijn waar je je gelijk niet zult krijgen. Als je aan een vriend 25 euro leent en hij betaalt niet terug, dan zul je niet naar de rechter stappen. De kosten die je moet maken om een proces te beginnen zijn meer dan het bedrag dat je opeist.
- Eigenrichting is verboden. Dit betekent dat je niet zelf als rechter mag optreden. Hiermee wordt voorkomen dat het recht van de sterkste geldt.
- Van iedereen die zich op Nederlandse bodem bevindt, wordt verwacht dat hij of zij de wet kent. Nu is het onmogelijk om alle wettelijke regels te kennen. Bedoeld wordt dat je op de hoogte moet zijn van die regels die gelden in de situaties waar jij je in bevindt. Als je bijvoorbeeld een horecabedrijf hebt, zul je de regels van de Drank- en Horecawet moeten kennen.

eigenrichting

1.1

Privaatrecht en publiekrecht

Juist omdat het recht van belang is voor de hele samenleving, hebben we een indeling gemaakt in twee rechtsgebieden, namelijk privaatrecht en publiekrecht.

Privaatrecht

In het privaatrecht draait het om de regels die gelden wanneer burgers onderling met elkaar te maken krijgen. Hierbij kun je denken aan trouwen, een testament opstellen, een onderneming starten, of een computer kopen. Ook de onderlinge regels tussen burgers en bedrijven of bedrijven onder elkaar vallen onder het privaatrecht.

In het privaatrecht geldt dat burgers aan elkaar gelijkwaardig zijn. Als burgers het niet eens zijn met elkaar, moeten zij hun meningsverschil voorleggen aan de burgerlijke rechter. Het privaatrecht geldt ook als de overheid optreedt als burger.

Voorbeeld

Als de gemeente een receptie geeft voor de nieuwe burgemeester, zal de gemeente de kosten moeten betalen aan de cateraar. Komt de cateraar zijn afspraken met de gemeente niet na, dan zal ook de gemeente naar de burgerlijke rechter moeten stappen. Hier is dus toch het privaatrecht van toepassing, ook al behoort de gemeente tot de overheid.

Als kok in een restaurant moet je je houden aan de regels van je werkgever.

officier van justitie
Openbaar Ministerie

Publiekrecht

Van publiekrecht is sprake als de overheid (regering, gemeente, bedrijf en cetera) eenzijdig regels oplegt aan de burger. In dit geval is er geen sprake van dat partijen aan elkaar gelijkwaardig zijn. Je kunt dat zien aan het woord 'moeten'. Je moet belasting betalen, je moet tot je 18e jaar naar school, je moet rechts rijden in het verkeer, je moet een drank- en horecaverunning hebben als je alcohol schenkt et cetera.

Als je de regels overtreedt, zal de overheid straf eisen bij de strafrechter. Dit gebeurt door de officier van justitie. De officier van justitie vertegenwoordigt de overheid bij het strafrecht en behoort tot het Openbaar Ministerie (OM).

Het Openbaar Ministerie valt onder het ministerie van Veiligheid en Justitie en heeft als taken leidinggeven aan het opsporingsonderzoek van politie en het vervolgen van verdachten.

politie

De taak van de politie hierbij is het opsporen en voorkomen van strafbare feiten.

Als je als horecaonderneming deze regel van de overheid schendt, dan overtreed je het publiekrecht.

staatsrecht

bestuursrecht

strafrecht

In het publiekrecht kun je een onderverdeling maken in drie rechtsgebieden:

1 Staatsrecht

Dit gaat onder meer over hoe de bevoegdheden zijn verdeeld tussen Rijk, provincies en gemeenten.

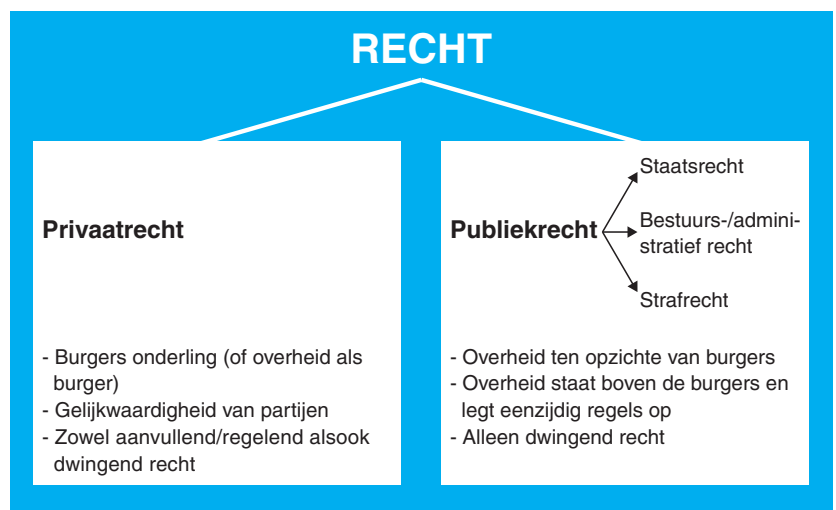
2 Bestuursrecht (ook wel administratief recht genoemd)

Hier moet je vooral denken aan vergunningen en alles wat daarbij komt kijken. De Drank- en Horecawet behoort bijvoorbeeld tot het administratieve recht.

3 Strafrecht

Als je de regels in het publiekrecht overtreedt, kom je in aanraking met de strafrechter. Als de rechter je vervolgens veroordeelt, dan heb je een strafblad. In dit deel van het recht speelt het Openbaar Ministerie een rol als eiser namens de overheid. In dit boek zal niet nader ingegaan worden op het strafrecht.

Samenvatting

1.2 Rechtsbronnen

We hebben al gezien dat het hele leven en de maatschappij omgeven zijn door het recht. Het is dan goed om te weten waar je het recht kunt vinden. We noemen dit ook wel de rechtsbronnen. We kennen vier rechtsbronnen:

- 1 de wetten;
- 2 jurisprudentie;
- 3 gewoonterecht;
- 4 verdragen.

De wetten

Wetten zijn eigenlijk opgeschreven en dus vastgelegde rechtsregels. Degenen die wetten maken, noemen wij wetgevers. Zij zijn direct of indirect gekozen door de burgers. In Nederland kennen wij duizenden wetten. Een aantal van die wetten is voor iedereen geldig, maar ook veel wetten zijn voor een bepaalde groep geldig. Bijvoorbeeld de Drank- en Horecawet of de Winkelsluitingswet.

Wetten worden vastgelegd in wetboeken.

Jurisprudentie

Een ander woord voor jurisprudentie is rechtersrecht. Wetten verouderen of lopen achter bij ontwikkelingen in de maatschappij. De rechter zal soms die wet moeten uitleggen of aanvullen.

Voorbeeld

In de Auteurswet, die honderd jaar geleden is opgesteld, staat dat je het auteursrecht van een ander niet mag schenden. Je mag jouw naam dus niet zetten onder iets wat een ander heeft geschreven. Toen de wet opgesteld werd, was de computer nog niet uitgevonden. Toch heeft de rechter op een gegeven moment uitgesproken dat illegaal kopiëren van software in strijd is met de Auteurswet.

Als andere rechters in soortgelijke situaties de uitspraak van een rechter overnemen, spreken we van jurisprudentie.

De rechter zal uiteindelijk de uitspraak doen.

Gewoonterecht

Bijna alle regels in Nederland zijn vastgelegd in wetten. Toch bestaat er op bepaalde gebieden ongeschreven recht. Bijvoorbeeld in de handel en in de scheepvaart. Het grote nadeel van gewoonterecht is dus dat het ongeschreven is en per streek kan verschillen.

Voorbeeld

In de veehandel wordt op de ene veemarkt de koop gesloten als de koper 'mijn' zegt en op de andere veemarkt wordt de koop gesloten als de verkoper 'veel geluk ermee' zegt.

Verdragen

Een verdrag is een overeenkomst die een land sluit met een ander land of andere landen. Denk maar eens aan het EU-verdrag. Door dit verdrag is het bijvoorbeeld verboden dat grote bierbrouwerijen een afnamecontract met horecaondernemers sluiten voor een bepaalde tijd.

Aan het EU-verdrag moet iedereen in Europa zich houden.

Er zijn ook verdragen die eerst nog door het parlement (Eerste en Tweede Kamer) moeten worden goedgekeurd. Hierbij moet je denken aan uitleveringsverdragen of het erkennen van een in een ander land gesloten huwelijk.

1.3

Veel voorkomende rechtsbegrippen

Dwingend recht

De wetgever heeft bepaald dat er wetten en regels (wetsbepalingen) moeten zijn waar partijen niet van af mogen wijken. Zelfs als partijen het onderling eens zijn, dan nog moeten zij aan die wetsbepaling voldoen. Maken partijen toch andere afspraken, dan zijn die afspraken niet geldig. Zulke bepalingen noemen wij dwingend recht. De wetgever gebruikt het dwingende recht vooral om de zwakkere partij te beschermen (huurder, werknemer et cetera).

Voorbeeld

Als je een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd sluit, dan is de maximale proeftijd twee maanden. Als werkgever en werknemer onderling overeenkomen dat er een langere proeftijd zal gelden, dan is dat wettelijk niet geldig. Er is dan wel een arbeidscontract, maar zonder proeftijd. De wetgever heeft dit nu eenmaal bij wet verboden.

Dwingend recht wordt ook toegepast om procedurele regels vast te leggen. Als je trouwt, moet dat altijd voor een ambtenaar van de burgerlijke stand. Een huwelijk in de kerk is dus voor de wet niet rechtsgeldig. Het hele publiekrecht tenslotte is dwingend recht.

Aanvullend recht (regelend recht)

De wetgever vindt dat burgers in onderling overleg veel zelf kunnen regelen. De wetgever geeft regels, maar partijen mogen daar bij het sluiten van de overeenkomst van afwijken. Zulke regels noemen wij bepalingen van aanvullend of regelend recht.

Bij het aangaan van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd mogen partijen best afspreken dat er geen proeftijd zal gelden. Ze kunnen ook een proeftijd afspreken die korter is dan twee maanden.

Binnen de regels van de wet heb je de vrijheid om van de regels af te wijken.

In het privaatrecht vinden wij veel regels van regelend recht en dat betekent dus veel vrijheid voor partijen die een overeenkomst afsluiten. Maken partijen geen gebruik van die vrijheid, dan gelden de regels zoals de wetgever ze heeft bepaald.

Vermogen

Juridische begrippen en het gewone taalgebruik dekken elkaar niet altijd. Als in het recht over vermogen wordt gesproken, dan wordt bedoeld alles wat in geld is uit te drukken. Je kunt dan denken aan een auto, een huis, een bankrekening, maar ook aan nog openstaande rekeningen. Dus schulden behoren ook tot het vermogen van een persoon. Het klinkt raar, maar als je veel schulden hebt kun je zeggen: 'Ik ben een heel vermogend mens.'

Rechtshandeling

Hiermee wordt bedoeld een handeling die een persoon doet en waar het recht gevolgen aan verbindt. De persoon had ook de bedoeling dat dat rechtsgevolg ontstond toen hij die handeling deed. Niet iedere handeling heeft een rechtsgevolg.

Voorbeeld

Als je op straat loopt en je groet iemand, dan is dat een handeling maar geen rechtshandeling. Als je in de winkel een boek koopt, dan is dat wel een rechtshandeling. De winkelier moet jou het boek geven en jij moet betalen. Als een van de twee zijn verplichting niet nakomt, zul je in het uiterste geval bij de rechter terechtkomen.

Nietig(heid)

Als in het recht een rechtshandeling nietig is, wil dat zeggen dat de rechtshandeling nooit heeft bestaan (voor het recht). Er zijn dus ook geen rechtsgevolgen ontstaan. Een proeftijd van meer dan twee maanden in een arbeidscontract voor onbepaalde tijd is nietig. Dit betekent dus dat er geen proeftijd is, maar er is wel een geldige arbeidsovereenkomst (zonder proeftijd). Afwijken van regels van dwingend recht levert dus altijd nietigheid op.

Vernietigbaarheid

Als een rechtshandeling vernietigbaar is, wil dat zeggen dat hij geldig is maar teruggedraaid kán worden.

Voorbeeld

Als je op je 16e een brommer koopt zonder toestemming van je ouders, dan kunnen je ouders van de verkoper eisen dat hij de brommer terugneemt en het geld teruggeeft. Je ouders kunnen natuurlijk achteraf ook instemmen met de koop. Dan is er verder niets aan de hand.

1.4 Rechterlijke macht

In een democratie is het heel belangrijk dat de rechtspraak door onafhankelijke rechters plaatsvindt. Rechters moeten in alle vrijheid uitspraken kunnen doen. Zij moeten niet bang hoeven te zijn voor hun baan of salaris als zij een

uitspraak doen die niet plezierig is voor de overheid. Als dat wel zo zou zijn, dan zouden rechterlijke uitspraken beïnvloed kunnen worden door de overheid.

Om ervoor te zorgen dat die rechters onafhankelijk hun werk kunnen doen, zijn drie maatregelen genomen:

- 1 benoeming voor het leven
- 2 wettelijk salaris
- 3 benoeming van opvolger

Benoeming voor het leven

Rechters worden voor het leven benoemd. Dit betekent dus dat zij niet ontslagen kunnen worden voor de uitspraken die zij doen. Rechters kunnen zelf wel ontslag nemen en zij gaan op hun 70e jaar met pensioen.

Rechter ontslagen

- Problemen rond rechter speelden al jaren.
- Sluimerend drankprobleem lijkt de oorzaak.
- ‘Gezag verloren.’

Van onze verslaggever

AMSTERDAM – De Hoge Raad heeft deze week een disfunctionerende rechter ontslagen. Het arbeidsdossier dat ten grondslag lag aan deze beslissing, getuigt van een slepend proces over een periode van zo'n dertien jaar waarin de rechter steeds opnieuw kansen werden gegeven.

Aan het ontslag lijkt een sluimerend drankprobleem ten grondslag te liggen. In allerlei functioneringsgesprekken vanaf 1995 wordt een trieste reeks van problemen opgesomd. Het lage werktempo, het onvoldoende

openstaan voor collegiaal overleg, een gebrek aan besluitvaardigheid en presentatie, het niet nakomen van werkafspraken over aanwezigheid en bereikbaarheid.

Klap op de vuurpijl was het feit dat de politie de rechter in 2006 verwaarloosd in haar woning aantroef. 'Zij was onder invloed van alcohol, de woning was sterk vervuild en er was sprake van brandgevaar', volgens het arrest. Ze moest onder dwang naar het bureau worden meegenomen. De zaak raakte wijdverbreid bekend, waardoor de rechter intern en extern haar gezag verloor, concludeert de Hoge Raad. Rechters worden voor het leven benoemd om onafhankelijke rechtspraak te waarborgen. Die regel is met dit vonnis niet aangetast, meent de Hoge Raad.

Bron: de Volkskrant, 19 december 2009

Wettelijk salaris

Het salaris is vastgelegd in een wet. Als de overheid het salaris van een rechter wil verminderen, omdat hij bijvoorbeeld niet de juiste uitspraken doet, dan moet een wet gewijzigd worden. Dit is een langdurige zaak, vooral omdat veel instanties hierbij betrokken moeten worden. Mocht die wetswijziging er toch komen, dan geldt die salarisvermindering bovendien voor alle rechters. In de praktijk is dit dus nagenoeg onmogelijk.

Benoeming van opvolger

De zittende rechters beslissen over de invulling van vacatures voor nieuwe rechters. Officieel benoemt de regering de rechters, maar de zittende rechters hebben inspraak als er een vacature moet worden ingevuld. De zittende rechters bepalen dus wie er als rechter benoemd gaat worden. Het door de rechtscolleges zelf benoemen van nieuwe leden wordt coöptatie genoemd.

coöptatie

Rechters worden officieel door de regering benoemd.

collegiale rechtspraak

Rechtscolleges

Uitgangspunt bij rechtspraak is dat rechters gezamenlijk een uitspraak doen. Wij noemen dit collegiale rechtspraak. De rechters behoren tot een rechtscollege en in het privaatrecht en strafrecht kennen wij drie rechtscolleges:

- (arrondissements)rechtbanken;
- gerechtshoven;
- de Hoge Raad.

(Arrondissements)rechtbanken

Nederland is verdeeld in elf gebieden (arrondissementen) en in ieder gebied is een rechtbank. Ieder arrondissement heeft meerdere (neven)vestigingen. In totaal hebben de elf rechtbanken 32 vestigingen.

Een rechtbank is onderverdeeld in meerdere kamers. Zo'n kamer behandelt een apart onderdeel van het recht zoals echtscheidingen of faillissementen. Bij een rechtszitting zijn drie rechters aanwezig en samen doen zij een uitspraak. Zo'n uitspraak heet een vonnis.

vonnis

kantongerechten

Onderdeel van de rechtbank zijn kantongerechten. Die kantongerechten zijn verspreid over het gebied dat onder de rechtbank valt. Het gebied waar een kantonrechter rechtsprekt, is dus kleiner dan het gebied waar de rechtbank werkzaam is. In Nederland zijn ongeveer zestig kantongerechten. Kantonrechters behandelen de wat kleinere zaken. Je moet hierbij denken aan bedragen tot 25.000 euro. Bij arbeidsgeschillen, huurgeschillen, en als het gaat over kopen op afbetaling is er geen maximaal bedrag. Als het geschil gaat over consumentenkrediet is het bedrag gesteld op maximaal 40.000 euro om nog bij de kantonrechter te kunnen aankloppen. Een ruzie of onenigheid wordt in de wet een geschil genoemd.

geschil

Gerechtshoven

Nederland kent vier gerechtshoven. Er zijn wel in totaal vijf vestigingen. Binnen ieder gebied van een gerechtshof liggen dus meerdere rechtbanken. Ook bij een gerechtshof doet een drietal rechters gezamenlijk een uitspraak. Rechters bij een gerechtshof worden raadsheer genoemd en de uitspraak wordt een arrest genoemd.

raadsheer arrest

hoger beroep

geen beroep mogelijk

Bij gerechtshoven worden alleen zaken behandeld die al eerder door een lagere rechter zijn behandeld. Bij het gerechtshof kun je dus in beroep gaan (dit wordt ook wel eens hoger beroep genoemd) tegen een vonnis van een rechtbank of van een kantonrechter. De hele zaak wordt dan opnieuw behandeld en er kunnen zelfs nieuwe feiten worden ingebracht. Nu kun je niet tegen ieder vonnis van een kantonrechter beroep aantekenen bij het gerechtshof. Zo is tegen een vonnis dat gaat over een arbeidsgeschil (bijvoorbeeld ontslag) geen (hoger) beroep mogelijk bij het gerechtshof. Ook als het gaat om bedragen beneden de 1.750 euro kun je geen hoger beroep instellen. Onder bepaalde voorwaarden kun je echter wel met zo'n vonnis van de kantonrechter rechtstreeks naar de Hoge Raad gaan (cassatie).

De Hoge Raad

De Hoge Raad is in Nederland de hoogste rechter. De Hoge Raad zit in Den Haag en een uitspraak (arrest) wordt gedaan door vijf rechters (raadsheren).

cassatie

Als je een geschil aan de Hoge Raad wilt voorleggen, dan noem je dat in cassatie gaan. Nu kun je niet zomaar in cassatie gaan. Het moet al gaan over een arrest van een gerechtshof. Dus als je het niet eens bent met een vonnis van de rechtbank moet je eerst naar het gerechtshof en kun je niet meteen naar de Hoge Raad tenzij tegen het vonnis geen hoger beroep kan worden ingesteld. Vervolgens kun je alleen maar in cassatie gaan als je van mening bent dat het vonnis in strijd is met een regel uit de wet of als je vindt dat de rechters de wet niet goed hebben toegepast of uitgelegd. De Hoge Raad gaat niet meer oordelen over feiten die door de lagere rechter zijn vastgesteld. Dus anders dan bij (hoger) beroep, wordt in geval van cassatie niet de hele zaak opnieuw behandeld.

Omdat de Hoge Raad de hoogste rechter is, zijn de arresten van de Hoge Raad heel belangrijk. De lagere rechters kijken altijd of de Hoge Raad al iets gezegd heeft in een soortgelijke situatie. De belangrijkste jurisprudentie komt dus van de Hoge Raad.

jurisprudentie

De Hoge Raad is gevestigd in Den Haag.

Rechtscolleges

Kantongerecht (Arrondissements)rechtbank	Alleen rechtsprekende rechter 3 rechters
Gerechtshof	3 raadsheren
Hoge Raad	5 raadsheren

Rechtsgang

Vonnis bij voorraad uitvoerbaar

Omdat tegen een vonnis meestal beroep openstaat, zal een vonnis niet meteen uitgevoerd kunnen worden. Een hogere rechter zou wel eens tot een andere uitspraak kunnen komen. Dat zou problemen kunnen opleveren als de eerdere uitspraak al is uitgevoerd. Aan de andere kant betekent dit wel dat door het instellen van beroep geschillen lange tijd (soms wel jaren) onbeslist blijven. Om te voorkomen dat vertraging ten gevolge van hoger beroep een ongewenste situatie oplevert, kan de rechter bepalen dat het vonnis meteen wordt uitgevoerd. De rechter verklaart het vonnis dan bij voorraad uitvoerbaar. Het instellen van hoger beroep levert dus geen vertraging op voor het uitvoeren van het vonnis. Mocht je in hoger beroep alsnog gelijk krijgen, dan kun je natuurlijk een schadevergoeding eisen als je schade geleden hebt.

voorzieningenrechter

bij voorraad uitvoerbaar

bodemprocedure

Kort geding

Een proces starten over een bepaalde zaak is vaak een kwestie van lange adem. Processen kunnen soms eindeloos duren en dat is niet altijd handig. Denk maar eens aan een staking. Als de werkgever naar de rechter gaat om een staking te laten verbieden, dan wil hij dit zo snel mogelijk regelen.

Daarom is er de mogelijkheid om snel een uitspraak van de rechter te vragen als er haast is. Je kunt dan een kort geding aanspannen bij de voorzieningenrechter. De voorzieningenrechter is een rechter bij de rechtbank. De voorzieningenrechter beoordeelt het geschil dan in grote lijnen. Je zou kunnen zeggen dat de voorzieningenrechter oppervlakkig naar het geschil kijkt en een eerste uitspraak doet. Er zijn weinig regels en het bewijs is vaak erg globaal dus niet helemaal precies uitgezocht. Het vonnis is wel bij voorraad uitvoerbaar, dus meteen van kracht. Afhankelijk van de haast die geboden is bij een uitspraak, kan een kort geding soms wel binnen een dag gevoerd worden. Een bijkomend voordeel van het kort geding is, dat de kosten veel lager zullen zijn dan bij een langlopende procedure.

Als je alsnog wilt dat er goed naar gekeken wordt door de rechter en al het bewijs nauwkeurig beoordeeld wordt, dan kun je een bodemprocedure beginnen. Je start dan als het ware een gewone procedure bij de rechter en je kunt vervolgens gewoon in beroep en eventueel in cassatie gaan.

Hotel Haarhuis (Arnhem) wint rechtszaak over afsluiting

Best Western Hotel Haarhuis in Arnhem heeft via de rechter afgedwongen dat het hotel bereikbaar blijft gedurende de afbouw van de stationshal van het Centraal Station Arnhem, pal tegenover het hotel.

Binnenkort start de afbouw van de stationshal. Vanwege drukke werkzaamheden wordt het Stationsplein voor een periode van tweeënhal jaar

afgesloten voor autoverkeer. De directie van Hotel Haarhuis vreest dat dit de doodsteek voor het hotel betekent. In een kort geding heeft Hotel Haarhuis het voor elkaar gekregen dat gasten met auto's, touringcars en leveranciers voor de deur kunnen parkeren. Verder krijgt Hotel Haarhuis tijdelijk enkele bushaltes voor de deur.

Bron: *De Gelderlander*, 27 september 2012

eiser
gedaagde

verplichte
procesvertegenwoordiging

Procespartijen

Als je in het privaatrecht een proces begint, word je eiser genoemd. De partij van wie je wat eist, noemen we gedaagde. Beide partijen zijn voor een rechter gelijkwaardig. Dit houdt in dat partijen ook over dezelfde juridische kennis moeten beschikken. Daarom is vastgelegd dat je in een proces vertegenwoordigd moet worden door een advocaat. Dit wordt het beginsel van verplichte procesvertegenwoordiging genoemd.

Zelfs als je zelf advocaat bent en je begint privé een proces tegen iemand, dan zul je een ander als advocaat in de arm moeten nemen. Alleen bij een procedure voor de kantonrechter hoef je je niet te laten bijstaan door een advocaat. Je mag dan zelf het woord voeren of iemand anders die deskundig is meenemen. Dit komt omdat bij de kantonrechter relatief eenvoudige zaken spelen.

griffierechten

Als je een geschil aan de rechter voorlegt moet je de kosten van de rechtspraak betalen. Dit heet griffierechten. Bij de kantonrechter hoeft alleen de eiser griffierechten te betalen. De bedragen liggen momenteel tussen de 73 en 437 euro. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van het bedrag waarover het geschil gaat. Bij de kantonrechter is er geen minimum bedrag alvorens je kunt procederen. Het eventuele te betalen griffierecht zal een drempel zijn voor het bedrag waarover de eiser gaat procederen. Immers, als je verliest ben je de griffierechten kwijt.

Bij de rechtbank moeten zowel de eiser als de gedaagde griffierechten betalen. Als de gedaagde niet betaalt, krijgt de eiser van de rechter gelijk. De bedragen van de griffierechten bij een proces bij de rechtbank liggen op dit moment tussen de 267 en 1.436 euro. Ook hier is de hoogte van de griffierechten afhankelijk van het bedrag van de vordering.

Jaarlijks wordt er ongeveer een bedrag van 160 miljoen euro aan griffierechten betaald, maar dit is bij lange na niet kostendekkend. Een voorstel van het kabinet Rutte om de griffierechten kostendekkend te maken is voorlopig van de baan, mede door protesten uit de advocatuur en de rechterlijke macht. Zij vrezen dat door een verhoging van de griffierechten het voor de lager betaalden en mensen met een uitkering onmogelijk wordt om hun recht te halen bij de rechter.

pro-Deoadvocaat

Omdat niet iedereen een advocaat kan betalen, kun je in aanmerking komen voor een pro-Deoadvocaat. Dit betekent dat je een eigen bijdrage moet betalen. Die is afhankelijk van je inkomen. De staat vult de rest van het salaris van de advocaat aan tot een vastgesteld bedrag. Het bedrag is afhankelijk van het soort zaak.

Als je zelf een advocaat moet betalen, moet je toch al gauw aan 200 euro en meer per uur denken. Veel mensen nemen daarom een rechtsbijstandverzekering. Deze verzekering verzorgt in een aantal afgesproken situaties de juridische begeleiding van een geschil.

The screenshot shows the homepage of the website 'advocatenvergelijken.nl'. The main heading is 'Op zoek naar een advocaat?'. Below this, there is a section 'Kies een provincie' with a map of the Netherlands and a list of provinces: Drenthe, Friesland, Groningen, Overijssel, Zeeland, Noord-Holland, Utrecht, Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, and Zuid-Holland. To the right of the map, there is a 'WELKOMEN' box with a search form. Below the map, there is a list of legal specialties: Arbeidsrecht, Sociaal Zakenrecht, Advocaat / intellectuele eigendom, Boekhoudrecht, Bestuursrecht, Computer / ICT-recht, Consumentrecht, and Falisementrecht. The website is displayed in a Windows Internet Explorer browser window.

Op de website www.pro-deo-advocaat.nl kun je offertes aanvragen bij verschillende advocaten bij jou in de buurt.

Geschillen tussen werkgevers en werknemers over de horeca-CAO kunnen aan een speciale geschillencommissie voorgelegd worden.

Geschillencommissies

Als consument kan het voorkomen dat je bijvoorbeeld niet tevreden bent over de service van een winkelier, of het vakantiehôtel dat je geboekt hebt via een reisorganisatie bleek vol te zijn. In steeds meer gevallen kunnen klachten dan voorgelegd worden aan een geschillencommissie. Zo'n geschillencommissie is meestal opgericht door een bepaalde bedrijfstak juist om klachten te behandelen. Bekende voorbeelden zijn de geschillencommissie reizen, rijopleidingen, ziekenhuizen en autoverhuur. Ook geschillen tussen werkgevers en werknemers over de horeca-cao kunnen aan een speciale geschillencommissie voorgelegd worden.

Het voordeel van een geschillencommissie is dat er deskundigen uit de bedrijfstak zitting hebben in de commissie. Bovendien zijn de kosten om een klacht in te dienen laag en krijg je je geld meestal terug als je gelijk krijgt. Ook zal de uitspraak van de commissie nooit lang op zich laten wachten.

Een vergissing van de bank in uw voordeel

Wie een geschil heeft met zijn bank, kan de hulp inroepen van de Geschillencommissie Bankzaken van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD).

Meneer Van der Hart vindt in zijn oude bureau een oud spaarbankboekje uit 1987. Bij de bank krijgt hij te horen dat de bank midden jaren tachtig van de vorige eeuw alle spaarbankboekjes heeft omgezet in een bankrekening met de daarbij behorende bankafschriften. Vervolgens zijn alle spaarbankboekjes op 24 november 1988 opgeheven. Meneer Van der Hart heeft hier nooit iets over te horen gekregen en heeft ook nooit bank-

afschriften ontvangen. Meneer Van der Hart laat het er niet bij zitten en stapt naar de Geschillencommissie Bankzaken.

De bank kan geen stukken overleggen waaruit blijkt dat het saldo op 24 november 1988 0 gulden was en evenmin kan de bank aantonen dat Meneer Van der Hart in kennis is gesteld van de opheffing van de spaarrekening. Er zijn volgens de Geschillencommissie Bankzaken geen goede gronden waarom uitbetaling van het saldo van het spaarbankboekje met de daarover gekweekte rente kan worden geweigerd.

Bron: Stentor, 29 januari 2008

bindend advies

De uitspraak wordt gegeven in de vorm van een bindend advies. Dit is een advies waar alle betrokkenen zich aan moeten houden. Ben je het niet eens met dat advies, dan kun je alsnog naar de rechter. Het zal duidelijk zijn dat de rechter zo'n advies zeer serieus neemt. Alleen als de rechter van mening is dat het advies onredelijk is, zal hij tot een andere uitspraak komen.

Arbitrage

Een geschil kan – als partijen het daarover eens zijn – ook opgelost worden met behulp van arbitrage. Er worden dan arbiters (scheidsrechters) aangewezen, die vervolgens een uitspraak doen. Deze uitspraak wordt vervolgens aan de rechter voorgelegd, die er een handtekening onder zet. Daarmee heeft zo'n uitspraak dezelfde waarde als een vonnis.

Mediation

Steeds meer wordt er bij geschillen tussen burgers gebruikgemaakt van mediation. Partijen leggen hun geschil dan voor aan een onafhankelijke persoon (mediator), die samen met partijen een oplossing voor het geschil probeert te bereiken. Het voordeel van deze werkwijze is dat partijen zelf een oplossing voor hun geschil vinden en daardoor het resultaat gemakkelijker accepteren. Rechtbanken stimuleren in een aantal situaties daarom het inschakelen van mediators, met als bijkomend voordeel dat daarmee de werkdruk van rechters aanzienlijk verlicht wordt. De kosten van mediation kunnen, net zoals de kosten van een pro-Deoadvocaat, deels betaald worden door het Rijk als er sprake is van een inkomen onder een bepaald bedrag. Dit bedrag wordt jaarlijks vastgesteld.

Momenteel worden er wettelijke regels opgesteld voor mediation. Dit is het gevolg van Europese wetgeving.

Samengevat: het oplossen van geschillen tussen partijen kan door:

- rechter;
- arbitrage;
- geschillencommissie;
- mediation.

